

راهبردهای عملی کار با کودکان اُتسم

تألیف: سولارکی

ترجمه: آذر زمانی

منیره عزیزی

نشر ویرایش

Sue Larkey

لارکی، سو، ۱۹۶۸ -
راهِبردهای عملی کار با کودکان آتیسم، مؤلف: سو لارکی، مترجمان: آذر زمانی
(۱۳۴۲ -) و منیره عزیزی (۱۳۵۱ -). تهران: ویرایش، ۱۳۸۶.
[شازنده] ۱۳۶ ص: مصور، جدول.

قیمت: ۱۳۰۰۰ ریال شابک ۱۰ رقمی: ISBN : 964 - 6184 - 49 - 9

شابک ۱۳ رقمی: ISBN : 978 - 964 - 6184 - 49 - 7

عنوان اصلی:

Making It A Success: practical strategies and worksheets for teaching student

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

موضوع: کودکان آتیس - آموزش و پرورش.

رده بندی کنگره: ۱۳۸۶ / ۲۲ / ۷۱۷ LC

رده بندی دیویی: ۳۷۱ / ۹۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۵۵۳۲۰

کلیه حقوق قانونی و شرعی برای ناشر محفوظ است. تکثیر تماماً یا قسمتی از این اثر به صورت حرفه‌جینی و چاپ مجدد، چاپ افست، بلی‌کپی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است. نقل مطالب به صورت معمول در مقاله‌های تحقیقاتی با ذکر نام کامل ناشر و کتاب آزاد است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان، تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

پست الکترونیکی

E-mail: info@virayesh.com

آدرس اینترنتی

www.virayesh.com

□ راهبردهای عملی کار با کودکان آتیسم

□ مؤلف: سو لارکی

□ مترجمان: آذر زمانی - منیره عزیزی

□ ناشر: نشر ویرایش

□ نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۸۶

□ تعداد صفحات: ۱۵۲ صفحه

□ شمارگان: ۱۱۰۰

□ قیمت: ۱۳۰۰۰ ریال

□ لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

□ شابک ۱۰ رقمی: ۹۶۴-۶۱۸۴-۴۹-۹

ISBN : 964-6184-49-9

ISBN : 978-964-6184-49-7

□ شابک ۱۳ رقمی: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۸۴-۴۹-۷

مرکز بخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم،

پلاک ۱۱۵ تلفن: ۸۸۹۷۳۳۵۸-۹ تلفنکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

فهرست مطالب

بیشگفتار مؤلف	نه
بیشگفتار مترجمان	یازده
مقدمه	پانزده
فصل اول : راهبردهای سودمند برای انجام تکالیف	۱
راهبردها	۲
کارت‌ها	۵
جدول زمان‌بندی	۷
جدول زمان‌بندی‌شده	۱۲
نمودارهای تصویری	۱۸
فصل دوم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای آموزش گروهی	۲۳
راهبردها	۲۴
راهبردهایی برای سؤال پرسیدن مداوم	۲۵
شروع‌کننده‌های مکالمه	۲۶
فصل سوم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای ارتباط	۲۹
راهبردها	۳۰
من چه چیزی هستم؟	۳۰
اشکال دیگر	۳۱
فعالیت‌های زبانی	۳۳
خانه	۳۳
منظرهٔ مزرعه و حیوانات	۳۳
آشپزی	۳۷
علامت‌گذاری	۴۱

فصل چهارم : راهنمادهای موفقیت‌آمیز برای مهارت‌های اجتماعی..... ۴۳

۴۴	راهنمادهای
۴۵	داستان‌های اجتماعی
۴۹	بازی‌ها
۵۰	کتاب‌ها
۵۱	سوال پرسیدن و پاسخ دادن به آنها

فصل پنجم : راهنمادهای موفقیت‌آمیز برای درس انگلیسی..... ۵۳

۵۴	راهنمادهای
۵۷	فعالیت‌های حرکتی ظریف
۵۹	نقاشی کردن
۶۲	مهر زدن و جداکردن
۶۵	روزها و ماهها
۶۸	نوشتن
۶۸	فعالیت‌های بیشتر

فصل ششم : راهنمادهای موفقیت‌آمیز برای درس ریاضی..... ۷۳

۷۴	راهنمادهای
۷۴	صفحات جمع و تفریق و فعالیت‌های کار با ماشین حساب
۸۱	فعالیت‌های مربوط به لغت و عدد
۸۶	پول
۸۹	راهنمای تلویزیون
۹۰	کاتالوگ خرید
۹۱	نمونه

فصل هفتم : راهنمادهای موفقیت‌آمیز برای کامپیوترها..... ۹۳

۹۳	فواید استفاده از کامپیوتر
۹۵	کامپیوتر

فصل هشتم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای علایق و دل‌مشغولی‌های خاص. ۹۹

- راهبردها ۱۰۰
- علایق خاص ۱۰۱

فصل نهم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای بازی ۱۰۵

- راهبردها ۱۰۵
- شیوه‌هایی برای متون تصویری جهت بازی ۱۰۶
- پیشنهاداتی برای نمایش‌نامه‌های از پیش نوشته‌شده دانش‌آموزان ۱۰۸

فصل دهم : راهبردهای موفقیت‌آمیز در زمین بازی ۱۰۹

- راهبردها ۱۰۹
- ایده‌هایی درباره فعالیت‌های فوق برنامه کلاس و مدرسه ۱۱۱

فصل یازدهم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای حواس پنج‌گانه ۱۱۵

- راهبردها ۱۱۵
- فعالیت‌های حسی ۱۱۷

فصل دوازدهم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای برنامه‌ریزی و راهبردهای

- آموزش ویژه ۱۱۹
- چگونه یک برنامه موفقیت‌آمیز را گسترش دهیم ۱۱۹
- اصول آموزش موفقیت‌آمیز برای افزایش یادگیری دانش‌آموز ۱۲۰
- راهبردهای موفقیت‌آمیز برای بهبود عملکرد در موقعیت‌های آموزشی ۱۲۰
- راهبردهایی برای کارکنان جهت حمایت دانش‌آموزان در کلاس ۱۲۱
- رفتارهای هدف برای شرکت موفقیت‌آمیز در کلاس ۱۲۳
- برنامه‌ریزی برای دانش‌آموزان دارای اختلال طیف اتیسم ۱۲۴

فصل سیزدهم : راهبردهای موفقیت‌آمیز برای تغییر و تحول ۱۳۱

- تغییرات معمولی در یک ترم یا سال تحصیلی جدید ۱۳۱
- راهبردها ۱۳۲

بیشگفتار مؤلف

وجود یک کودک اُتیسم در یک کلاس معمولی، علاوه بر معلم و دیگر کودکان موجود در کلاس می‌تواند تجربه‌ای مایوس‌کننده برای خود آن کودک باشد. متأسفانه معلمان فرصتی کافی برای مطالعه کتابهای درسی، دانشگاهی و روزنامه‌ها جهت درک این موضوع که به چه دلیل یک کودک دارای اُتیسم در راستای دستیابی به اهداف ویژه دانشگاهی مایوس و ناتوان است، ندارند. آنها نیاز دارند تا دسترسی سریع و آسانی به ابزار و منابعی داشته باشند که توسط افرادی که کودکان و پویایی‌های کلاس را می‌شناسند، نوشته شده باشد.

سولارکی^۱ نه تنها از روی تجربه خود به عنوان یک معلم، بلکه از روی شناخت و آگاهی دانشگاهی و درک شهودی خود، مشکلات اُتیسم را می‌شناسد. او توانایی قابل توجهی در شناسایی و توضیح خلاصه دشواریهایی دارد که یک کودک اُتیسم در یک کلاس معمولی تجربه می‌کند و همین‌طور در آرایه راهبردهای عملی و واقع‌گرایانه برای بهبود توانایی‌ها و رفتار کودک تخصص دارد. توصیه‌های او مختصر و عاقلانه هستند. این کتاب

دقیقاً همان چیزی است که معلمان به دنبال آن هستند و بدان نیاز دارند. از برنامه‌های تمرین و فعالیتها می‌توان کپی گرفت، به صورت اختصاصی درآورد و مورد بهره‌برداری کودک دارای اُتِیسم و دیگر کودکان در کلاس قرار داد. برخی از عقاید و باورها براساس راهبردهای اثبات‌شده و سنتی هستند، در حالی که برخی از پیشنهادات بدیع هستند و به عنوان بخشی از برنامه‌های منظم برای کودکان با اُتِیسم در نظر گرفته می‌شوند. نویسنده از معلم نمی‌خواهد که صرفاً کودک اُتِیسم را به صورت روزمره در سر کلاس خود نگاه دارد. بلکه کودک باید حضوری مفید در کلاس داشته باشد. مطالعه و انجام فعالیت‌های موجود در کتاب جدید سو لارکی باعث می‌شود که حضور برای هرکسی، حضوری موفق باشد.

سو لارکی

پیشگفتار مترجمان

«انسان» پیچیده‌ترین و در عین حال کامل‌ترین نمونه از آفریده‌های خالق هستی است. گستره توانایی‌ها و دامنه عملکرد او حد و مرزی ندارد. از سوی دیگر عوامل آسیب‌زا که بهداشت و سلامت جسم و روان او را تهدید می‌کنند نیز بسیارند. از این رو تاریخ بشری همواره شاهد تلاش مستمر آدمی برای کشف وجود خویشتن و به ظهور رساندن قابلیت‌ها و استعدادهای ذاتی و نیز شناسایی عوامل تهدیدکننده و نحوه مقابله با آنها بوده است. ثمره عینی این تلاش‌ها را می‌توان در تحولات چشمگیر در عرصه دانش و گسترش رشته‌های مختلف از علوم مشاهده کرد.

اگر انسان را رکن اصلی توسعه در همه زمینه‌ها و تکامل یافتن را هدف اصلی از آموزش و پرورش او بدانیم، که بدون تردید این چنین است، آنگاه مطالعه «رفتار» آدمی به عنوان شاخصی بنیادی در دستیابی به این هدف ارزشمند اهمیت می‌یابد. بر این مبنا، پرداختن به مباحثی همچون عوامل مؤثر بر رفتار، مراحل شکل‌گیری رفتار، تفاوت‌های بین فردی و درون فردی، روش‌های ایجاد و تثبیت رفتارهای مطلوب و شناخت و ارزیابی رفتارهای بهنجار و نابهنجار، در تحقق بخشیدن به این هدف، ضرورتی است

انکارناپذیر.

به لحاظ وجود عوامل متعدد تأثیرگذار در تعیین ملاک‌های تشخیص رفتارهای درست و نادرست، همچون ارزش‌های حاکم فرهنگی، تفاوت نگرش‌های اجتماعی از یک جامعه به جامعه‌ای دیگر، شیوه‌های گوناگون در نحوه زندگی و حدود انتظارات از فرد در محیط‌های خانوادگی و شغلی، امکان تعریفی جامع و تعیین چارچوبی مشخص در تبیین رفتارهای بهنجار از نابهنجار از سوی متخصصان تأحد زیادی چراغ راه درمانگران، مشاوران، والدین، و مربیان در پیشگیری و درمان از نتایج علمی و پژوهشی بوده است. لیکن کماکان گونه‌هایی از این اختلال‌ها وجود دارند که عوامل ایجادکننده آنها بخوبی شناخته نشده و یا بررسی کافی درباره آنها صورت نگرفته است. یکی از آنها اختلاف «اُتِسم» است.

نشانگان اُتِسم، اختلالی پیچیده را شامل می‌شود و کودکان اُتِستیک طیف گسترده و نامتجانسی را تشکیل می‌دهند. این اختلال معمولاً در نخستین سال‌های زندگی کودک آشکار شده و اغلب با درجه‌هایی از عقب‌ماندگی ذهنی و در مواردی نیز با گروه گسترده‌ای از سایر بیماری‌های جسمی همراه است. این اختلال همچنین به طور معنی‌داری بر ارتباط کلامی و غیرکلامی، تعامل اجتماعی و کارکردهای آموزشی کودک مبتلا تأیری منفی بر جای می‌گذارد.

با توجه به حق بهره‌مندی کودکان دچار اُتِسم در آموزش و پرورش ویژه خود و لزوم کاهش تأثیرات منفی ناشی از وجود کودک اُتِستیک در خانواده، در اختیار داشتن منابع علمی و پژوهشی در زمینه‌هایی همچون سبب‌شناسی، مهارت‌های اداره خود، روش‌های یاددهی - یادگیری، تکنیک‌های گسترش روابط بین فردی و اجتماعی و تهیه مقیاس‌های درجه‌بندی رفتار ضرورتی تام دارد. هرچند تلاش‌های به‌عمل آمده جهت بررسی علل ایجادکننده این

اختلال تاکنون به دستاوردهای قابل اعتمادی منتج نشده است، لیکن مطالعات موجود نشان‌دهنده آن است که نتایج حاصل از پژوهش‌های علمی و رایه آنها، پیامدهای نامطلوب آموزشی و اجتماعی ناشی از اختلال اُتسم را تا حد زیادی کاهش داده و اقدامات درمانی و توانبخشی را در این زمینه با موفقیت‌های فراوانی روبرو کرده است.

انتخاب و ترجمه کتاب حاضر با توجه به محتوای ارزنده و شیوه رایه آن، با هدف دستیابی هرچه بیشتر دست‌اندرکاران آموزش، پرورش و توانبخشی کودکان با اختلال اُتسم صورت گرفته است. راهبردهای ساده و در عین حال علمی، کاربردی بودن، تنوع روش‌ها و تمرینات پیشنهادی با توجه به ویژگی‌های متفاوت در این کودکان، از امتیازات منحصر به فرد آن به شمار می‌رود. امید آنکه محتوای این کتاب بتواند بخشی از نیازهای والدین، مربیان و متخصصان مرتبط با کودکان و دانش‌آموزان اُتستیک را تأمین نماید.

در این جا شایسته است از زحمات آقایان دکتر مجید قدمی ریاست محترم سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور، علیرضا یوسفی اصفهانی مدیر محترم برنامه‌ریزی آموزشی کودکان و دانش‌آموزان با مشکلات یادگیری و رفتاری و دکتر علیرضا روحی که با شکیبایی و دلسوزی محتوای کتاب را ویرایش کردند صمیمانه تقدیر و سپاسگزاری نماییم و برای کلیه کسانی که در چاپ و نشر این کتاب همکاری داشته‌اند از درگاه خداوند متعال سلامت و سعادت خواستاریم.

آذر زمانی - منیره عزیزی

مقدمه

این کتاب راهنمای عملی برای مربیانی است که با دانش آموزان دارای اختلال طیف اُتِیسم در ارتباط هستند و هم چنین برای خانواده‌هایی است که روزانه با نیازهای کودکانشان در منزل سر و کار دارند.

اختلال طیف اُتِیسم که شامل اُتِیسم و یا سندرم آسپرگر^۱ است، یک اختلال منحصربه‌فرد با تنوع وسیعی در رفتار است. این کتاب بیش از ۵۰۰ طرح مفید و عملی ارائه می‌دهد که به خانواده‌ها یا متخصصان امکان می‌دهد تا راهبردهای مناسب را برای هر دانش آموز، برگزیده و اجرا نمایند.

در عین حال، کتابهای درسی و وبسایت‌های بسیاری هستند که اختلال اُتِیسم را به روش علمی شرح می‌دهند (به منابع مفید صفحه ۱۳۴ رجوع گردد). این نوشته به توضیحی مقدماتی از ویژگی‌های اُتِیسم می‌پردازد، راهبردهایی ساده پیشنهاد می‌کند و برای معلمان پر مشغله تمرین‌های عملی ارائه می‌دهد. این تمرین‌های عملی و راهبردها را می‌توان به همان صورت اجرا کرد، گاهی می‌توان آنها را ساده‌تر و یا پیچیده‌تر نمود تا نیازهای هر دانش آموز را برآورده سازند. والدین هم این فعالیتها را کمکی بزرگ در

زندگی روزمرهٔ کودک خود در خانه خواهند یافت.

در حقیقت، این کتاب برای متخصصانی که خود دارای فرزندى با اختلال وسواس فکری - عملی، اختلال بیش‌فعالی - کاستی توجه و اختلال رشدی فراگیر (که به گونه‌ای دیگر مشخص نشده است (PDD-NOS)) و یا دانش‌آموزانی که علامت مشخصی از بیماری خاصی ندارند ولی برخی از ویژگی‌های اُتیسم را از خود نشان می‌دهند، بسیار سودمند است.

www.ketab